

Szpotańskiego Kazimierza

Dzielnice: Wawer

Osiedla: Anin Międzylesie

Atrybuty: Nazwy własne Nazwy osobowe Imiona i nazwiska

Rok utworzenia nazwy: 1989

Opis

Kazimierz Tadeusz Szpotański herbu Łabędź (1887-1966) - inżynier elektryk, pionier przemysłu aparatury elektrycznej. Pochodził z Włocławka, szkołę średnią ukończył w Warszawie, w latach 1905-07 studiował elektrotechnikę w Szkole Technicznej w Mittweidzie (Saksonia). Po jej ukończeniu związał się z berlińską firmą AEG, która w 1910 roku wysłała go na dalsze studia na Oddziale Elektrotechnicznym Wydziału Maszynowego Politechniki w Charlottenburgu. Ukończył je po roku z tytułem dyplomowanego inżyniera elektryka i w 1913 roku został przedstawicielem swojej firmy w jej filii w Charkowie a po dwóch latach znalazł się w Rydze, po czym w 1916 roku znów wraz z fabryką został ewakuowany do Charkowa. W Warszawie znalazł się w VIII 1918 roku a już trzy miesiące potem w niewielkim lokalu przy ul. Mirowskiej 9 otworzył niewielki zakład "Fabryka Aparatów Elektrycznych K. Szpotański i Spółka", produkujący wyłączniki oświetleniowe oraz marmurowe przyścienne tablice z wyłącznikami, bezpiecznikami i miernikami. W związku z rozwojem firmy w XII 1920 roku zakupił niewykończony wówczas, kilkupiętrowy budynek wraz z należącą do niego działką przy ul. Kałuszyńskiej 4. Już po kilku tygodniach przeniesiona tam fabryka zdecydowanie zwiększyła swoją produkcję. Do 1928 roku pracę w niej znalazło ponad 200 osób, część z nich zamieszkała również - podobnie jak on - w przykładowych mieszkaniach. Oferta handlowa została powiększona m.in. o całkowicie wyposażone tablice rozdzielcze oraz o sprzęt do lamp ulicznych, co w związku z powszechną wówczas elektryfikacją przynosiło spore dochody. Podczas kryzysu w latach 30-tych przekształcił firmę w spółkę akcyjną z udziałem kapitału francuskiego, rozpoczynając produkcję nowoczesnych liczników energii elektrycznej, doprowadzając ją do 400 sztuk dziennie w 1939 roku. W latach 1928-36 - w związku ze znaczną rozbudową zakładu - zabudował prawie 11500 m² w kwadracie ulic Kałuszyńskiej, Rybnej, Drewnickiej i Gocławskiej. Powstało wówczas pięć trzypiętrowych budynków, ale przeniesiona tam produkcja z trudem zaspokajała bieżące zamówienia. Dlatego też w VI 1938 roku zakupił 5-hektarową działkę w Międzylesiu (u zbiegu dzisiejszych ul. Żegańskiej i M. Pożaryskiego), na której w przeciągu roku wybudował fabrykę zajmującą się seryjną produkcją wszelakiego rodzaju łączników wysokiego napięcia, głównie na zamówienie Centralnego Okręgu Przemysłowego. W 1939 roku firma zatrudniała łącznie ponad 1500 pracowników a on na swoje. wynalazki uzyskał kilka patentów. Podczas okupacji hitlerowskiej nie zaprzestał swojej działalności, nadal prowadził produkcję ale przy tej okazji dawał zaświadczenia o pracy lub też ukrywał żołnierzy i uczestników ruchu oporu. Prowadził stołówkę i ambulatorium dla okolicznych mieszkańców obu placówek. Na przełomie 1942 i 43 roku przez kilka tygodni więziony

był na Pawiaku. Firma przerwała swoją działalność podczas Powstania Warszawskiego. Z grochowskiego oddziału okupanci wywieźli cały dobytek, po czym 10 IX 1944 roku wysadzili go w powietrze. Oddział w Międzylesiu przetrwał okupację, chociaż został mocno uszkodzony. Już kilka tygodni potem zaczął odbudowę firmy. W 1947 roku został naczelnym dyrektorem Pierwszej Państwowej Fabryki Aparatów Elektrycznych (ZWAR), niestety - uznany przez komunistyczne władze został uznany za wroga ustroju i stopniowo odsuwany od swoich obowiązków. W 1950 roku został wyrzucony ze swojego domku przy ul. Kałuszyńskiej i pozbawiony możliwości zajmowania stanowisk państwowych przez cztery lata. Został wówczas elektrykiem w Centralnym Zarządzie Biur Projektów Budownictwa Przemysłowego, w której to firmie pracował do momentu przejścia na emeryturę w 1960 roku. Był aktywnym działaczem wielu organizacji, m.in. jednym z założycieli Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich w 1919 roku a później jej wieloletnim prezesem (ustąpił z tego stanowiska pod naciskiem Bolesława Rumińskiego w 1947 roku). W swym dorobku miał liczne publikacje naukowe, m.in. "Rola przemysłu w obronności państwa". Zmarł w Warszawie.

Spoczywa:

Cmentarz Powązkowski, kwatera 53, rząd VI, miejsce 8\9.

Upamiętnienia:

ul. Szpotańskiego u zbiegu z ul. Żegańską - pamiątkowy głaz (odsłonięcie - 9 VI 1989).

Do 1953.05.28 patronował dzisiejszej ul. Mieczysława Pożaryskiego.

Ciekawostki

Stan obecny:

Data nadania nazwy: 1989.02.26. Wcześniej był to fragment ul. Patriotów.
